Lietas Nr. C30821212
Lietas arhīva Nr. CA-0370-14/23

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētājs M.Sviķis
tiesneši L.Volberga un L,Gavare
ar sekretāri L.Dzeni,

piedaloties prasītāja maksātnespējīgās SIA „K&M Informācijas tehnoloģijas" pilnvarotajam pārstāvim /pers. E/, atbildētājam /pers. A/, kuram juridisko palīdzību sniedza zvērināts advokāts /pers. C/, atbildētājas /pers. B/pilnvarotajam pārstāvim /pers. D/,

2014.gada 17.janvārī izskatīja atklātā tiesas sēdē Rīgā, Brīvības bulvārī 34, civillietu maksātnespējīgās SIA „K&M Informācijas tehnoloģijas" prasībā pret /pers. A/ un /pers. B/, sakarā ar /pers. A/ un /pers. B/ apelācijas sūdzībām par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2013.gada 30.aprīļa spriedumu.

A p r a k s t o š ā d a ļ a

2012.gada 17.decembrī maksātnespējīgā SIA „K&M Informāciju tehnoloģijas" (turpmāk tekstā - prasītāja) cēla Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā prasību pret /pers. A/ un /Pers. B/(turpmāk tekstā atbildētāji) par zaudējumu piedziņu Ls 57`480,85 apmērā.

Prasības pieteikumā norādīts, ka ar 2012.gada 6.jūnija Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2012.gada 6.jūnija spriedumu SIA „K&M Informāciju tehnoloģijas" pasludināta par maksātnespējīgu. Ar administratora 2012.gada 12.jūnija lēmumu par parādnieka pārstāvjiem maksātnespējas procesā noteikti /pers. H/, /pers. A/ un /Pers. B/. Administratora rīcībā nonākusi informācija, ka Valsts ieņēmuma dienestā 2009.gada 15.aprīlī iesniegts fiktīvs dalībnieku sapulces protokols, kurā norādītā informācija ir pretēja tajā brīdī esošajai informācijai publiskajā reģistrā, proti, 2009.gada 15.aprīļa SIA „K&M Informāciju tehnoloģijas" dalībnieku" sapulces protokolā nr.1 norādīts, ka sapulē piedalās /pers. A/, kurš pārstāv 100 % no apmaksātā pamatkapitāla un kuram ir 100 balsis, ka sapulcē pārstāvēts 100% apmaksātais kapitāls. Tāpat protokolā norādīts, ka vienbalsīgi pieņemti lēmumi, tostarp par 2008.gada sabiedrības gada pārskata apstiprināšanu, otrkārt, nolemts sadalīt pārskata gada peļņu un daļu iepriekšējo gadu uzrātās peļņas dividendēs, proti, kopā Ls 28`800. Saskaņā ar komercreģistrā esošo informāciju 2009.gada 15.aprīlī SIA „K&M Informāciju tehnoloģijas" dalībnieki bija /pers. A/, kurš pārstāv 50% balsstiesīgā pamatkapitāla, un /Pers. B/, kura pārstāv 50% balsstiesīgā pamatkapitāla. Līdz ar to saskaņā ar Komerclikuma 212.panta pirmo daļu, 2009.gada 15.aprīļa sabiedrības dalībnieku sapulcē bija pārstāvēti tikai 50% no balsstiesīgā pamatkapitāla un sapulce nebija lemttiesīga. Secīgi, nav apstiprināts 2008.gada pārskats, kas liedz saskaņā ar Komerclikuma 180.panta ceturto daļu lemt par sabiedrības peļņas izlietošanu. Sabiedrības dividendes Ls 57 480,85 apmērā tādejādi izmaksātas nelikumīgi.

Komerclikuma 162.panta pirmā daļa uzliek pienākumu nepamatoti iegūtās summas atgriezt sabiedrībai. No SIA „K&M Informāciju tehnoloģijas" konta apgrozījuma par periodu no 01.01.2009. līdz 31.07.2009. izriet, ka perioda sākumā konta atlikums bija Ls 57`480,85, konta apgrozījums periodā Ls 57`480,85, bet konta atlikums perioda beigās Ls 0.00. Ņemot vērā, ka dalībnieki un valde uz 2009.gada 15.aprīli ir vienas un tās pašas personas, atbildētāji saskaņā ar Komerclikuma 169.panta pirmo un otro daļu solidāri atbild par zaudējumiem, ko tie sabiedrībai nodarījuši.

Atbildētāji iesnieguši paskaidrojumu par prasību, norādot, ka prasību neatzīst.

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2013.gada 30.aprīļa spriedumu prasība apmierināta daļēji. Spriedumā norādīts, ka lietā nav strīda par atbildētājiem izmaksāto dividenžu kopējo summu Ls 57`480,85 apmērā.

Komerclikuma 210.pantā ir noteikta dalībnieku sapulces kompetence. Saskaņā ar šī panta pirmo daļu, tikai dalībnieku sapulces kompetencē ietilpst: gada pārskata un peļņas sadales apstiprināšana.

Saskaņā ar Komerclikuma 212.panta pirmo daļu, dalībnieku sapulce ir lemttiesīga, ja tajā piedalās dalībnieki, kuri kopā pārstāv vairāk par pusi no balsstiesīgā pamatkapitāla, ja statūti neparedz lielāku pārstāvības normu.

No Valsts ieņēmuma dienestam 2009.gada 15.aprīlī iesniegtā SIA „K&M Informāciju tehnoloģijas" gada pārskata par periodu līdz 2008.gada 31.decembrim un tam pievienotā 2009.gada 15.aprīļa SIA „K&M Informāciju tehnoloģijas" dalībnieku sapulces protokola izriet, ka sapulē piedalās /pers. A/, kurš pārstāv 100 % no apmaksātā pamatkapitāla un kuram ir 100 balsis, ka sapulcē pārstāvēts 100% apmaksātais kapitāls. Tāpat protokolā norādīts, ka vienbalsīgi pieņemti lēmumi, tostarp par 2008.gada sabiedrības gada pārskata aptirpināšanu, otrkārt, nolemts sadalīt pārskata gada peļņu un daļu iepriekšējo gadu uzkrātās peļņas dividendēs, proti, kopā Ls 28 800.

No informācijas par sabiedrības dalībniekiem un amatpersonām izriet, ka atbildētājam /pers. A/ laikā no 10.07.2008. - 23.07.2009. piederēja 50% uzņēmuma daļu, bet atbildētājai /pers. B/ laikā no 05.03.2009.-23.07.2009.(lietas lapa 31-32) piederēja 50% uzņēmuma daļu. Līdz ar to pamatots prasītājas arguments, ka 2009.gada 15.aprīļa SIA„K&M Informāciju tehnoloģijas" dalībnieku sapulce nebija lemttiesīga un dividendes 2009.gadā izmaksātas prettiesiski.

Tiesa noraida atbildētāju argumentu par „cilvēciskās kļūdas labošanu", jo atbildētāju 2012.gada 6.septembrī sabiedrības administratoram nosūtītais 2009.gada 15.aprīļa dalībnieku sapulces protokols pēc formas un satura atšķiras no tā protokola, kas iesniegts 2009.gada 15.aprīlī valsts iestādei, proti, Valsts ieņēmuma dienesta Rīgas reģionālās iestādes Vidzemes priekšpilsētas nodaļā. Saskaņā ar likuma „Par uzņēmumu gada pārskatiem" 4.panta trešo daļu, gada pārskatam ir jāsniedz patiess un skaidrs priekšstats par sabiedrības līdzekļiem, saistībām, finansiālo stāvokli, peļņu vai zaudējumiem un naudas plūsmu, līdz ar to ir pamats uzskatīt, ka VID iesniegtais 2009.gada 15. aprīļa protokols ir patiesais dokuments.

Pirmās instances tiesai bija pamats secināt, ka administratora iesniegtais 2009.gada 15.aprīļa protokols ir sastādīts pēc 2012.gada 20.augusta, kad atbildētāji saņēma attiecīgu vēstuli no maksātnespējīgās SIA „K&M Informāciju tehnoloģijas" administratora. Pie šāda secinājuma tiesa nonākusi, izvērtējot:

1) 2012.gada 20.jūlija Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas lēmumu, ar kuru noraidīta abu atbildētāju sūdzība par administratora 2012.gada 12.jūnija lēmumu, ar kuru administrators par parādnieka pārstāvjiem noteicis /pers. H/, /pers. B/ un /pers. A/,

2) pašu atbildētāju tiesas sēdē iesniegto 2009.gada 20.jūlija kapitāldaļu pirkuma līgumu, no kura izriet, ka ar līguma noslēgšanu valdes loceklis /pers. A/ nodevis /pers. H/ grāmatvedības dokumentus, tostarp VID atskaites par 2005., 2006., 2007., 2008. gadu par 01.01.2009.- 71.07.2009. , kā arī galvenās grāmatas par šo pašu periodu.

Līdz ar to atbildētāju rīcībā nevarēja būtu cita satura 2009.gada 15.aprīļa dalībnieku sapulces protokols, pie kam oriģināls, nevis oriģināla atvasinājums. Turklāt, kā izriet no administratoram iesniegtā 2009.gada 15.aprīļa protokola, sapulcē lemts arī par 2008., 2007. un 2006.gada peļņas sadalīšanu, kas ir pretrunā likuma „Par uzņēmumu gada pārskatiem" nosacījumiem. Pirmās instances tiesas ieskatā atbildētāji, sastādot cita satura protokolu, mēģinājuši to iesniegt administratoram, nolūkā attaisnot savu rīcību sabiedrības brīvo naudas līdzekļu pārskaitīšanai no sabiedrības konta uz dalībnieku personīgajiem kontiem.

Saskaņā ar Komerclikuma 162.panta pirmo un otro daļu, ja personai izmaksāta dividende, uz kuru vai uz kuras daļu tai nebija tiesību, un šī persona dividendes saņemšanas brīdī zināja vai tai vajadzēja zināt, ka izmaksa nav pamatota, tai ir pienākums nepamatoti iegūto summu atdot sabiedrībai. Citas nepamatoti izmaksātās summas, ko dalībnieks no sabiedrības ieguvis labā ticībā, viņam ir pienākums atmaksāt pēc tam, kad viņam kļuvis zināms, ka izmaksa nav pamatota. Nepamatoti izmaksātās summas, kuras dalībnieks no sabiedrības ieguvis ļaunā nolūkā vai aiz rupjas neuzmanības, viņam ir pienākums atdot sabiedrībai. Šādā gadījumā dalībniekam jāatlīdzina zaudējumi, kas radušies sabiedrībai šīs nepamatotās izmaksas rezultātā.

Pirmās instances tiesa uzskatījusi, ka atbildētājam /pers. A/ bija jāzina, ka viņš nav vienpersoniski tiesīgs parakstīt protokolu par gada pārskata apstiprināšanu. Savukārt atbildētājai /pers. B/ bija jāzina, ka viņa dalībniece ir tikai no 2009.gada 3.marta un dividendes par 2008.gadu viņai nepienākas. Līdz ar to atbildētāju pienākums ir atgriezt nepamatoti saņemtās naudas summas.

No sabiedrības konta apgrozījuma par periodu no 01.01.2009 līdz 31.07.2009. izriet, ka 2009.gada 30.jūnijā, proti, īsu brīdi pirms visu kapitāla daļu pārdošanas /pers. H/, /Pers. B/pārskaitītas iepriekšējo gadu dividendes Ls 28`740,42 apmērā, savukārt /pers. A/ tajā pašā datumā pārskaitītas iepriekšējo gadu dividendes Ls 28`740,43 apmērā.

Saskaņā ar Komerclikuma 169.panta pirmo un otro daļu, valdes un padomes loceklim savi pienākumi jāpilda kā krietnam un rūpīgam saimniekam. Valdes un padomes locekļi solidāri atbild par zaudējumiem, ko tie nodarījuši sabiedrībai.

Lai arī valdes locekļi ir solidāri atbildīgi sabiedrības priekšā par tai nodarītajiem zaudējumiem, tiesas ieskatā nav taisnīgi uzlikt solidāru atbildību atbildētājai /pers. B/ par cita valdes locekļa prettiesisku darbību. Viņa tikai īsu laiku – proti, no 2009.gada 5.marta līdz 23.07.2009. bija sabiedrības dalībniece un valdes locekle. Savukārt /Pers. J/ valdes locekļa pienākumus sabiedrībā pildīja nepārtraukti no 15.05.2002. līdz 23.07.2009.

Par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2013.gada 30.aprīļa spriedumu atbildētāji iesniedza apelācijas sūdzības.

/pers. A/ apelācijas sūdzībā lūgts spriedumu atcelt un prasību noraidīt, norādot, ka nav šaubu, ka atbildētāji ir bijuši sabiedrības dalībnieki, kuriem bija tiesības saņemt dividendes. Lietā nav nekādu pierādījumu, ka dalībnieki būtu reāli saņēmuši šīs dividendes.

Piedzenot it kā nepamatoti izmaksātās dividendes, tiesa pēc būtības atzīst, ka uzņēmums ir guvis peļņu un tā dalībniekiem ir bijušas tiesības saņemt dividendes. SIA „K&M Informāciju tehnoloģijas" par maksātnespējīgu tika atzīta trīs gadus pēc tam, kad neviens no atbildētājiem nebija nedz sabiedrības dalībnieks, nedz arī sabiedrības izpildinstitūcijas loceklis un šīs uzņēmējsabiedrības maksātnespējas pamats, kā tas ir konstatēts spriedumā, bija nodokļu parāds valstij, kas tika izveidojies tajā laikā, kad uzņēmējsabiedrības dalībnieks un valdes loceklis bija cita - trešā persona.

Abi atbildētāji, kas nav apstrīdēts no prasītāja puses, ir bijuši komercsabiedrības dalībnieki un viņi, līdz ar to viņiem bija tiesības saņemt dividendes un norādītās tiesību normas izslēdz iespēju piedzīt no dalībniekiem saņemtās dividendes. Prasītājs, kā jau norādīts, bez jebkādiem pierādījumiem, izmantojot tikai klajus apgalvojumus tiesas sēdē ir deklarējis par labotā dalībnieku sapulces protokola prettiesiskumu, neiesniedzot šādiem apgalvojumiem nekādus pierādījumus.

/Pers. B/ apelācijas sūdzībā lūgts spriedumu atcelt, prasību noraidīt. Apelācijas sūdzībā norādīts, ka attiecībā uz cilvēcīgas kļūdas novēršanu atbildētāja uzskata, ka valdes locekļi rīkojās kā krietni un rūpīgi saimnieki - konstatējot kļūdu, tā tika labota.

Nav šaubu, ka pie gada pārskata pievienotais dalībnieku sapulces protokols nav dokuments, kas piešķir tiesības sabiedrībai aprēķināt dalībniekiem dividendes, savukārt administratoram iesniegtais dalībnieku sapulces lēmums ir dokuments, kam ir juridisks spēks, lai sabiedrībai būtu tiesības noteikt dividendes un valdes locekļiem savukārt šīs dividendes izmaksāt, šis dalībnieku sapulces protokols pilnībā atbilst Komerclikuma noteikumiem par dalībnieku sapulci, dalībnieku sapulces protokola noformēšanas regulētajiem jautājumiem un nav apstrīdēts.

Būtiski ir nošķirt divus dažādus jautājumus - dividenžu noteikšana un dividenžu izmaksāšana. Dividenžu noteikšana ir dalībnieku sapulces kompetencē, savukārt dividenžu faktisko izmaksu sabiedrības vārdā veic sabiedrības valde.

Gada pārskats sastāv no finanšu pārskata un vadības ziņojuma. Gada pārskata daļa nav dalībnieku sapulces protokols. Dalībnieku sapulces protokols ir dokuments, ar ko tiek apstiprināts gada pārskats, līdz ar to nav pamata dalībnieku sapulces protokolu uzskatīt kā gada pārskata sastāvdaļu, jo to nenosaka likums. Ir absolūti nepareizs tiesas secinājums, ka gada pārskats neatspoguļo patieso situāciju uzņēmumā, tieši pretēji, gada pārskats atspoguļo patieso situāciju uzņēmumā.

Normatīvie akti neaizliedz dalībniekiem vai valdei, konstatējot kļūdu, labot kādu dokumentu, tostarp dalībnieku sapulces protokolu.

Komerclikuma komentāros norādīts, ka likums neierobežo iepriekšējo gadu nesadalītās peļņas vai tās peļņas dalos izmaksāšanu dividendēs, tātad sabiedrība apstiprinot gada pārskatu var lemt arī par iepriekšējo gadu nesadalītās peļņas izmaksu dividendēs.

Pirmās instances tiesas spriedumā ir konstatēts, ka dividendes tika izmaksātas 2009.gada 30.jūnijā, proti, laikā, kad atbildētāja bija sabiedrības dalībniece.

Dividendi izmaksā tam subjektam, kurš ir sabiedrības dalībnieks uz dividendes izmaksas brīdi. Līdz ar to var pastāvēt situācija, kad lēmuma pieņemšanā par peļņas sadali ir bijis viens dalībnieku sastāvs, bet dividende tiek izmaksāta jau citam dalībnieku sastāvam.

Tiesā iesniegtie dokumenti nepierāda dividenžu izmaksu. Līdz ar to tiesai, ņemot vērā, ka nav pierādīts reāls zaudējumu nodarīšanas fakts - nav pierādījumu par naudas līdzekļu izmaksu, vajadzēja noraidīt prasību pēc būtības kā nepierādītu.

Abi atbildētāji apliecina, ka lēmums par peļņas sadali un dividenžu izmaksu tika pieņemt koleģiāli un vienbalsīgi un neviens no dalībniekiem šo lēmumu neapstrīd. Ar šādu lēmumu nekādā mērā netiek aizskartas sabiedrības intereses vai kādu kreditoru intereses, jo uz dividenžu izmaksu brīdi sabiedrībai nebija maksātnespējas pazīmes.

Komerclikuma 162.panta pirmā daļa nosaka pienākumu personai atmaksāt dividendi uz kuras daļu tai nebija tiesību. Saskaņā ar Komerclikumu tiesību uz dividendi dod dalībnieka statuss (dalībnieka reģistrācija dalībnieku reģistrā), turklāt, ja dalībnieks ir apmaksājis savas daļas pilnā apmērā. Daļu apmaksa un dalībnieka statuss dividendes izmaksas brīdī netiek apstrīdēts. Tātad personām bija tiesības uz dividendi. Lai saņemtu šīs dividendes, dividenžu izmaksu veic valde un valde, pamatojoties uz dalībnieku lēmumu un dalībnieki, konstatējot pieļauto kļūdu, laboja dalībnieku sapulces protokolu, lai piešķirtu valdei tiesības veikt dividenžu izmaksu.

Atbildētāji maksātspējīga uzņēmuma kapitāla daļas pārdeva /pers. H/ 2009.gada 20.jūnijā, kad arī nodeva visu dokumentāciju. Jaunais valdes loceklis un dalībnieks veica aktīvu saimniecisko darbību, kā rezultātā bija izveidojies nodokļu parāds valsts budžetam Ls 805`368,20 apmērā.

Administratora rīcība un prasības celšana pret atbildētājiem nav samērojama ar sekām, kādas tās var radīt atbildētājiem, kā arī administrators savas tiesības neizlietoja pēc labas ticības (Civillikuma 1. pants).

Tiesas sēdē prasītāja pārstāvis uzturēja prasību, neatzina apelācijas sūdzības, sniedza paskaidrojumus. Atbildētāju pārstāvji neatzina prasību, uzturēja apelācijas sūdzības, sniedza paskaidrojumus.

M o t ī v u d a ļ a

Noklausoties pušu pārstāvju paskaidrojumus tiesas sēdē, pārbaudot lietā iegūtos pierādījumus, Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija uzskata, ka apelācijas sūdzība ir pamatota un apmierināma, bet prasība nav pamatota un noraidāma.

Sabiedrības administrators ierosinājis lietā strīdu pret bijušajiem dalībniekiem par nepamatoti izmaksāto dividenžu piedziņu. Prasītājs savu prasību pamato gan uz Civillikuma normām par zaudējumu piedziņu, gan uz Komerclikuma 162.pantu un 169.pantu.

Pierādījumu pārbaudes un novērtēšanas procesā tika noskaidroti sekojoši fakti, par kuriem starp pusēm faktiski strīds nepastāv, proti, sabiedrība ar 2012.gada 6.jūnija spriedumu tika pasludināta par maksātnespējīgu. Par administratoru iecelts /pers. M/, kas arī cēlis attiecīgo prasību.

Atbildētājs/pers. A/ ar 50% kapitāldaļām bija dalībnieks no 2008.gada 10.jūlija līdz 2009.gada 23.jūlijam, bet atbildētāja /Pers. B/ dalībniece ar 50% kapitāldaļām bija dalībniece no 2009.gada 5.marta līdz 2009.gada 23.jūlijam. No 2009.gada 23.jūlija līdz maksātnespējas pasludināšanas dienai kā vienīgais dalībnieks bija /pers. H/. Lietas materiāliem pievienots arī 2009.gada 20.jūnija sabiedrības kapitāldaļu pirkuma līgums.

Prasītājs savu prasību pamato ar 2009.gada 15.aprīļa dalībnieku sapulces protokolu, kuru parakstījis tikai /pers. A/. Sabiedrības protokolā norādīts, ka tiek apstiprināts 2008.gada sabiedrības pārskats, sadalīta gada peļņa un dividendes. Prasītājs uzskata, ka minētais dalībnieku protokols ir pretējs Komerclikumā noteiktajam regulējumam, jo to ir parakstījis tikai viens dalībnieks, lai gan uz to brīdi sabiedrībai bija divi dalībnieki – atbildētāji.

Atbildētāji ir iesnieguši 2009.gada 15.aprīļa dalībnieku protokolu, kuru parakstījuši abi dalībnieki. Šajā protokolā norādīts, ka tiek apstiprināts 2008.gada pārskats un tiek sadalīta 2006., 2007., 2008.gada peļņa, kā arī noteikts izmaksājamo dividenžu apmērs.

Atbildētāji skaidrojot šo protokolu atšķirības norāda, ka protokols, kuru parakstījis tikai viens dalībnieks, ir sastādīts kļūdaini, grāmatvedei pieļaujot neuzmanības kļūdu. Dalībniekiem konstatējot šādu kļūdu, tas vēlāk tika labots.

Tiesas sēdē kā lieciniece tika nopratināta /pers. O/, kura liecināja, ka 2008.gada beigās un 2009.gada sākumā sniedza sabiedrībai grāmatvedības pakalpojumus. Tajā skaitā lieciniece liecināja, ka viņa sagatavoja sabiedrības dalībnieku sapulces protokolu, kurā kā vienīgais dalībnieks tika norādīts /pers. A/, lai gan tajā laikā sabiedrībai bija divi dalībnieki. Tā bija viņas neuzmanības kļūda, jo visu iepriekšējo laiku sabiedrībai bija viens dalībnieks, bet no 2009.gada 5.marta par sabiedrības dalībnieci kļuva /Pers. B/. Viņa kļūdījās neierakstot dalībnieku protokolā otru dalībnieci. Otru dalībnieku protokolu, kuru parakstījuši abi dalībnieki, viņa nesastādīja. /pers. A/ teica, ka viņš došoties pie jurista, lai labotu kļūdu un sastādītu pareizu dalībnieku protokolu.

Civilprocesa likuma 97.panta pirmā daļa nosaka, ka tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota uz tiesas sēdē vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un dzīvē gūtiem novērojumiem.

Novērtējot liecinieces liecības kopsakarā ar faktiem par dalībnieku izmaiņām sabiedrībā, apelācijas instances tiesa, vadoties no tiesiskās apziņas un dzīvē gūtiem novērojumiem, atzīst, ka lieciniece sastādot dalībnieku protokolu varēja kļūdīties attiecībā uz dalībnieku skaitu, jo /Pers. B/ par sabiedrības dalībnieku kļuva tika 2009.gada 3.martā, t.i., ļoti īsu brīdi pirms dalībnieku sapulces protokola sastādīšanas. Līdz ar ko apelācijas instances tiesa apelācijas sūdzību šajā daļā atzīst par pamatotu.

Pirmās instances tiesa spriedumā norādījusi, ka administratoram iesniegtais protokols ir sastādīts pēc 2012.gada 20.augusta, kad atbildētāji saņēma attiecīgu vēstuli no administratora. Atbildētāja rīcībā nevarēja būt cita satura 2009.gada 15.aprīļa dalībnieku sapulces protokola, pie kam oriģināls, nevis oriģināla atvasinājums.

Šos pirmās instances tiesas secinājums nevar pilnībā atzīt par pareiziem, jo pirmās instances tiesa nav vērtējusi protokola, kuru parakstījuši abi dalībnieki rašanās nepieciešamību, proti, sākotnējais protokols tika sastādīts kļūdaini.

Sakarā ar šo kļūdu par pamatotiem atzīstami iebildumi apelācijas sūdzībā, ka dokuments – abu dalībnieku parakstītais sapulces protokols tika izsniegts abiem dalībniekiem un tas bija šo personu rīcībā. Pēc administratora pieprasījuma tas tika izsniegts administratoram.

Komerclikuma tiesiskais regulējums attiecībā uz dividendēm 2009.gada 15.aprīlī paredzēja, ka dividendes nosaka ar dalībnieku sapulces lēmumu. Dividendes nedrīkst noteikt, aprēķināt un izmaksāt, ja no gada pārskata izriet, ka sabiedrības pašu kapitāls ir mazāks par pamatkapitālu. Dalībniekiem dividendes nosakāmas un aprēķināmas reizi gadā. Dividendes izmaksājamas tikai naudā, pamatojoties uz lēmumu par peļņas sadali. Dividendes, kas nav izņemtas 10 gadu laikā, pāriet sabiedrības īpašumā, izņemot gadījumus, kad atbilstoši likumam noilgums uzskatāms par pārtrauktu vai apturētu. Par laikā neizņemtajām dividendēm, ja tas noticis dalībnieka vainas dēļ, procentus nemaksā. Sabiedrība nevar atprasīt no dalībnieka saņemtās dividendes, izņemot šā likuma 162. pantā minētos gadījumus (Komerclikuma 161.pants).

Par pamatotiem atzīstami iebildumi apelācijas sūdzībā, ka šīs normas jēga ir piešķirt augstākai komersanta lēmējinstitūcijai - dalībnieku sapulcei, noteikt sabiedrības attīstību, izvērtējot nepieciešamību sabiedrības peļņu atstāt nesadalītu un novirzīt sabiedrības attīstībai vai izmaksāt dividendēs, vienlaicīgi piešķirot dalībnieku sapulcei kā koleģiālai lēmumu pieņemšanas institūcijai, pieņemt lēmumus ar balsu vairākumu, tādejādi nodrošinot, ka lēmums netiek pieņemts vienpersoniski un tiek aizskartas kāda dalībnieka intereses vai tiesības uz fundamentālu lēmumu pieņemšanu.

Abi atbildētāji apliecina, ka lēmums par peļņas sadali un dividenžu izmaksu tika pieņemt koleģiāli un vienbalsīgi un neviens no dalībniekiem šo lēmumu neapstrīd. Ar šādu lēmumu nekādā mērā netiek aizskartas sabiedrības intereses vai kādu kreditoru intereses, jo uz dividenžu izmaksu brīdi sabiedrībai nebija maksātnespējas pazīmes.

Minētie secinājumi skatāmi kopsakarā ar jau pieminēto normu, ka sabiedrība var atprasīt dividendes tikai Komerclikumā 162.pantā noteiktajos gadījumos. Komerclikuma 162.panta pirmā daļa paredz, ka, ja personai izmaksāta dividende, uz kuru vai uz kuras daļu tai nebija tiesību, un šī persona dividendes saņemšanas brīdī zināja vai tai vajadzēja zināt, ka izmaksa nav pamatota, tai ir pienākums nepamatoti iegūto summu atdot sabiedrībai. Savukārt otrā daļa nosaka, ka citas nepamatoti izmaksātās summas, ko dalībnieks no sabiedrības ieguvis labā ticībā, viņam ir pienākums atmaksāt pēc tam, kad viņam kļuvis zināms, ka izmaksa nav pamatota. Nepamatoti izmaksātās summas, kuras dalībnieks no sabiedrības ieguvis ļaunā nolūkā vai aiz rupjas neuzmanības, viņam ir pienākums atdot sabiedrībai. Šādā gadījumā dalībniekam jāatlīdzina zaudējumi, kas radušies sabiedrībai šīs nepamatotās izmaksas rezultātā.

Izskatāmajā lietā ir strīds par dividenžu izmaksu, līdz ar ko prasītājam, lai atprasītu izmaksātās dividendes, ir jāpierāda, ka atbildētājiem uz tām nebija tiesību un atbildētāji to izmaksas brīdī zināja vai to viņiem vajadzēja zināt.

No minētā kopsakarā ar Komerclikuma 161.pantu var izdarīt secinājumu, ka atprasīt dividendes varētu rasties gadījumā, ja persona, kurai tā izmaksāta nav sabiedrības dalībnieks, vai arī tās ir izmaksātas laikā, kad sabiedrības pašu kapitāls ir mazāks par pamatkapitālu.

Lietā nav strīda, ka atbildētāji bija sabiedrības dalībnieki, līdz ar ko viņiem varēja tikt izmaksātas dividendes. Tāpat prasītājs nav norādījis, ka dividendes izmaksātas laikā, kad sabiedrības pašu kapitāls bija mazāks par pamatkapitālu. Secīgi, apelācijas instances tiesa nekonstatē apstākļus, kas būtu par pamatu prasītājam atprasīt izmaksātās dividendes.

Pirmās instances tiesa spriedumā norāda, ka dalībniekiem nebija tiesību sadalīt iepriekšējo gadu peļņu un noteikt par to izmaksājamo dividenžu apmēru, jo to neparedz likums „Par uzņēmumu gada pārskatiem". Pamatoti ir iebildumi apelācijas sūdzībā, ka pirmās instances tiesa nav norādījusi konkrētu likuma normu, kas aizliedz sadalīt iepriekšējo gadu peļu un izmaksāt to dividendēs. Apelātors arī atsaucas uz skaidrojumu, kas ietvers Komerclikuma komentāros, proti, likums neierobežo iepriekšējo gadu nesadalītās peļņas vai tās peļņas daļas izmaksāšanu dividendēs, tātad sabiedrība apstiprinot gada pārskatu var lemt arī par iepriekšējo gadu nesadalītās peļņas izmaksu dividendēs *(A.Strupišs, Komerclikuma komentāri III, B daļa Komersanti, Rīga: izdevējs „A.Strupiša juridiskais birojs", 2003. gads, 109.lpp).*

Apelācijas instances tiesa par pamatotiem atzīst apelātora iebildumus attiecībā par pirmās instances tiesas secinājumiem, ka atbildētājai /Pers. B/ nepienākas dividendes par iepriekšējo gadu, jo viņa par dalībnieci kļuva tikai 2009.gadā.

Savu secinājumu pirmās instances tiesa nav pamatojusi un apelācijas instances tiesas ieskatā tas ir pretrunā Komerclikuma 161.panta otrai un trešajai daļai, kura nosaka, ka dividendes izmaksā dalībniekam proporcionāli viņam piederošo daļu nominālvērtību summai. Dividendes aprēķināmas un izmaksājamas par pilnībā apmaksātām daļām.

Izskatīšanas laikā netika iesniegti pierādījumi un sniegti iebildumi, ka atbildētāja /Pers. B/ nebūtu pilnībā apmaksājusi sev piederošās daļas. Likums nenosaka aizliegumu izmaksāt jaunajam dalībniekam iepriekš nesadalīto sabiedrības peļņu dividendēs, līdz ar ko pirmās instances tiesas secinājumi nav uzskatāmi par pareiziem.

Šajā sakarā apelātors pamatoti atsaucas uz Komerclikuma komentāros iedarīto skaidrojumu, ka dividendi izmaksā tam subjektam, kurš ir sabiedrības dalībnieks uz dividendes izmaksas brīdi. Līdz ar to var pastāvēt situācija, kad lēmuma pieņemšanā par peļņas sadali ir bijis viens dalībnieku sastāvs, bet dividende tiek izmaksāta jau citam dalībnieku sastāvam *(A.Strupišs, Komerclikuma komentāri III, B daļa Komersanti, Rīga: izdevējs „A.Strupiša juridiskais birojs", 2003. gads, 110.lpp).*

Kā jau apelācijas instances tiesa norādīja, tad prasītājs savu prasību pamatojis uz Civillikuma normām par zaudējuma atlīdzību un Komerclikuma 169.pantu, kas paredz valdes locekļu atbildību par nodarītiem zaudējumiem.

Apelācijas instances tiesa uzskata, ka minētās normas nav piemērojamas strīda izšķiršanā, jo dividenžu atprasīšanas pamats ir izteikts speciālā normā, kuru apelācijas instances tiesa apskatīja iepriekš. Par peļņas sadali lemj dalībnieku sapulce (Komerclikuma 210.panta pirmās daļas 5.punkts), līdz ar ko dividenžu atprasīšanas pamats nav saistāms ar Komerclikumā noteikto valdes locekļu atbildību.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 41.panta pirmajai daļai no prasītāja atbildētāja labā piedzenami tiesas izdevumi, t.i., samaksātā valsts nodeva par apelācijas sūdzību iesniegšanu. Katrs apelātors samaksāja valsts nodevu Ls 984,85 apmērā, kas pēc noteiktā valūtas kursa sastāda EUR 1`401,32.

R e z o l u t ī v ā d a ļ a

Pamatojoties uz sprieduma motīvu daļā norādītajām materiālām tiesību normām un Civilprocesa likuma 430.pantu, 432. – 434. pantiem, Civillietu tiesu kolēģija

n o s p r i e d a :

pilnībā noraidīt maksātnespējīgā „K&M INFORMĀCIJU TEHNOLOĢIJAS" prasību pret /pers. A/ un /Pers. B/ par nelikumīgi izmaksāto dividenžu piedziņu.

Piedzīt no maksātnespējīgā „K&M INFORMĀCIJU TEHNOLOĢIJAS" par labu /pers. A/, personas kods:/personas kods/ tiesas izdevumus EUR 1`401,32 (vienu tūkstoti četri simti viena eiro un trīsdesmit divi eiro centi) apmērā, nosakot termiņu 10 dienas labprātīgai sprieduma izpildei no tā spēkā stāšanās dienas.

Piedzīt no maksātnespējīgā „K&M INFORMĀCIJU TEHNOLOĢIJAS" par labu /Pers. B/, personas kods:/personas kods/, tiesas izdevumus EUR 1`401,32 (vienu tūkstoti četri simti viena eiro un trīsdesmit divi eiro centi) apmērā, nosakot termiņu 10 dienas labprātīgai sprieduma izpildei no tā spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamentā 30 dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Rīgas apgabaltiesā.

Priekšsēdētājs: /paraksts/ M.Sviķis

Tiesneši: /2 paraksti/ L.Gavare
L.Volberga